

Bišon, pes jeskynní



Miroslav Vébr

BIŠON, PES
JESKYNNÍ

MIROSLAV VÉBR

VĚNOVÁNÍ

Když přijde čas na ‚věnování‘, je to vždy taková citlivá chvílka. Vidíte? A na citlivé chvílky jsme my psi!

Takže, ty si vezmi vodítko, a ty se tu nemotej... kde máš kšíry? Kam myslíš, že zdrháš, zpátky, neper se se mnou, já tě stejně přeperu... ten overal si stejně vezmeš, kdybys to měla udělat do něj. To víš, vylezeš ven a budeš tejden chrchlat...

anebo

copak, že se ti ještě nechce spinkat? Pojd' ke mně, budeme spinkat spolu. Ne. Nebudeme si hrát, budeme spinkat... ještě jednou mě kousneš do nosu, tak tě ukousnu prdel, ne to není sranda, haló, pojd'te si toho raracha někdo vzít, nebo se nevyspím.

Znáte to?

Tak přesně vám je tato kniha věnována.



ZAČALO TO BACÍNEM

Byt vybírá Bětko

Bylo léto, přelom června a července, a my jsme ho prožívali v novém bytě v Praze Podolí. Byli jsme úplně zmámení tím krásným velkým bytem s velikými okny, s ložnicí a mini balkonkem s výhledem do velikého parku pod vyšehradskými kasematy. Když jsme v únoru sháněli byt, protože nám pan majitel našeho vymazleného bytečku v Nuslích nasadil nájem jak za život na zámku, usmálo se na nás štěstí v podobě krásného padesátimetrového bytu hned u Vltavy za Domem mateřství v Podolí. Tehdy jsme si jeli byt prohlédnout a samozřejmě (ostatně, jako kamkoli) jsme vzali Bětušku s sebou. Pan správce nás pustil do vyklizeného bytu a Bety vešla jako první. Byl v tom záměr. Bude-li se tam cítit dobře ona, pak se tam budeme dobře cítit i my. Bětuš vešla. Prošli jsme kolem ní a šli se mrknout na mini kuchyňku, kterou si předchozí nájemník vytvořil v kumbálku u světlíku. Dům v předválečném stylu à la Adina Mandlová splňoval přesně podmínky pro kvalitní bydlení té doby – zbytečně velká chodba, kumbály, spíž, toaleta, koupelna a všude mnoho dveří. Kuchyň bývalý nájemník proměnil na ložnici a z kumbálu udělal malou útulnou kuchyňku, kde se sice člověk sotva otočil, ale nám úplně stačila.

Šli jsme obhlédnout další pokoje a koukám, že Betyňka očuchává koberec a úplně klidně švóná po bytě. Aha, takže to vypadá, že je jí tam dobře. Pánové se domlouvali na době nutné

k vymalování bytu, abychom se mohli nastěhovat, a my jsme s Bětkou koukali do tmavé noci. Zvedl jsem ji do náruče a posadil jsem ji na mramorový vnitřní parapet, který kryl rozpálené topení. Bětka se pohodlně usadila na vyhřátém kameni, a koukala do tmy na světýlka na Vyšehradě. Celý vnitroblok dýchal klidem a světýlka na ochozu Vyšehradu vypadala jak souhvězdí nebo perly na šňůrce. Betyňka byla úžasně klidná, sem tam udělala své „kch, kch“ a tím vlastně bylo všechno vyřešeno: líbí se jí v novém bytě, takže se nám tam bude muset líbit také. Je to tak snadné.

Všechno zná, ale Bacín né. Pche

Při stěhování jsem narazil čirou náhodou na knihu Otomara Dvořáka, kde se píše v jedné kapitole o tajemném vrchu Bacín. Stejně tak se tam hovoří o jeskyních ve Sloupu na Moravě a celá kapitola je v knize věnována Býčí skále.

Úplně jsme s Jiřím propadli jeskynnímu tajemnu. Povídali jsme si o tom skoro pořád, a protože máme rádi procházky, a protože jsme se nastěhovali do Podolí, byli jsme v přijatelném počasí vlastně stále na procházkách. A tam jsme o jeskyních mluvili také. Každý si něco nastudoval a snažil se toho druhého omráčit tím, co všechno o problematice věděl. Já jsem v tomto bodě prohrával na celé čáře, protože Jiří je chodící encyklopedie. Ví všechno, a proto jsem si připadal (a dodnes stále připadám) v tomto ohledu jako méněcenný; o to víc jsem ale studoval, googlil a ohromoval informacemi, které on znal a vždy mi to netaktně potvrdil. Co byste si asi tak pomysleli o člověku, kterého přistihnete, jak v tichosti sedí nad atlasem světa a listuje si v mapách; čte si v nich jako v knize a chce vám ukazovat, kde je to či ono jezero nebo kudy teče nějaká řeka.

Pfff.

Zeměpis?

Nezájem.

Vždycky jsem zeměpis a dějepis uhrál za dvě, ale v hlavě mám dokonale vyvětráno. Pravda ale také je, že si člověk velmi rychle

zvykne na skutečnost, že má vedle sebe někoho, koho nezaskočí ani datum, kdy byl zavražděn poslední Ptolemaiovec, protože to vlastně Kleopatrou neskončilo. Zná kdejakou stavbu na planetě, ví kudy teče zcela „neznámý“ potok a kdo ho kdy překročil.

O to víc mě potěšilo, že nevěděl, považte, on nevěděl (!) o vrchu Bacín, takže i on měl plnou hlavu pravěké svatyně v Českém krasu.

Vyšehrad

Máme ve zvyku hodně si povídat. Mnoho párů to tak nemá, ale já jsem byl z domova zvyklý, že si rodiče povídali a povídali si s námi. Co jsme zažili ve škole, v práci, jaké jsou plány na víkend, kdo vyneset smetí, prostě jsme doma vždy hodně mluvili. S Jiřím to máme také tak, i když on není tak upovídaný jako já, ale rychle si zvykl, že mě prostě zajímá, co dělal, co četl, co měl k obědu... Jsme sice navenek uzavřená a celkem tichá pospolitost, ale povídáme si skutečně pořád. Tenkrát jsme samozřejmě povídali o Moravském krasu, o Českém krasu a o všech jeskynních systémech, kde jsme byli, kde jsme nebyli, ale chtěli bychom se tam podívat. Povídali jsme si o všem hlavně při procházkách. A jak jsme „procházkoví“, tak jsme v Podolí u Vltavy získali nepřeborné množství cílů a míst, kam se jít projít. Jedním z míst, kde jsme vlastně trávili většinu odpolední, byl Vyšehrad. Vždycky jsem byl tím místem až posedlý a tak, když byl tak blízko, nevynechal jsem jedinou možnost, vyšlápnout si tam.

Pracoval jsem tehdy na Vinohradech, a tak jsem přejel jednu stanici metrem na stanici metra Vyšehrad a svižně jsem došel na místo srazu. Většinou jsme si dávali sraz hned na kraji u rotundy sv. Martina. Jiří seděl u rotundy na lavičce a Bětuš mu seděla u nohou. Jakmile jsem se přiblížil na dohled, Běta zbystrila a zadívala se mým směrem.

Vyšehrad bývá odpoledne plný lidí, to ovšem Bětě vůbec nijak nebránilo vystřelit ke mně a vytáhnout Jiřího z lavičky. Pak proběhlo veliké vítání a klasické stížnosti, co zas v mé nepřítomnosti naše delikventka doma provedla, nebo žádost o pochvalu pro holčičku za to, co udělala správně. Když se holčička zklidnila a já se rozmotal z vodítka, vyšli jsme kopeček na ochoz a hned jsme vešli do prostor zahradní restaurace se stánkem, abychom zjistili, jestli je k mání klobása. Jestli je k mání, jsme samozřejmě věděli už u rotundy, protože grilované maso a klobásy voněly až k Leopoldově bráně, ale stejně jsme se šli, jakože mrknout dovnitř, abychom si řekli, že když už tam jsme, musíme si jednu dát. Když se řekne ‚vešli jsme dovnitř‘, tak by byl omyl představit si místnost, protože ‚dovnitř‘ v tomto případě znamenalo vstoupit na kulatými kamínky vysypanou plochu u starého sportovního hřiště, kde byly porůznu rozesety stoly, lavice a veliké slunečníky. Jiří se někam s Betynkou posadil a čekali, až jim přinesu klobásu s chlebem a křenem. To už Bětka seděla většinou na lavici vedle Jiřího a netrpělivě vyčkávala mého příchodu s tácky plnými té božské many. Položil jsem vše na stůl, doběhl jsem koupit Jiřímu pivo a sobě malinovku a pak už jsme jen slastně mlaskali, samozřejmě jsme nevychovaně krmili psa u stolu a do toho jsme (také nevychovaně) mluvili při jídle. Dávali jsme tenounké plátky masa na stranu pro Bětku, aby to neměla horké a aby to nebylo upatlané o hořčici. Ne že by to nejedla, ale hořčice ji vždy spolehlivě prožene. Debužírovali jsme všichni tři a užívali jsme si velké pohody, jako by tam dole pod Vyšehradem

svět plný termínů, nerváků, účtů, manažerů, šéfů a celé té nervy drásající havěti neexistoval. Inu takové běžné příjemné rodinné odpoledne. Naštouchnutí k prasknutí jsme dojedli a dopili, vlhkým ubrouskem jsem otřel Bětunce čumec, aby neměla červené vousy a vydali jsme se na procházku. Procházeli jsme se po hradbách a ze všech možných stran jsme probírali jeskynní nálezy na našem území. Betyňka mezi tím přečetla všechny vzkazy na kandelábrech, několikrát si odložila do trávníku tělesné přebytky, sem tam něco napsala, pak už jen podepisovala a při odchodu z Vyšehradu, protože už neměla chudák z čeho brát, dělala jen parafy. A právě na jedné takové odpolední procházce jsme se rozhodli, že se sebereme a všichni tři se pojedeme podívat na vrch Bacín.

Pravěká svatyně Bacín

V sobotu ráno jsme si dali kávu, Bětuška zkontrolovala, jestli je v košíku na oběd uloženo všechno, aby nám nic nechybělo, a mohli jsme vyrazit na cestu do pravěku. Cesta z Prahy do Vinařic u Berouna trvala krátce, ani jsem se nestačil schrupnout, protože já usínám ve všem, co jede, během krátké chvíle, ale tehdy jsem začal sotva lehce klimbat a už jsme byli na návsi úplně prázdné a tiché vesničky. Zastavili jsme vprostřed vsi a rozhlíželi jsme se kolem sebe, kde by tak mohl být ten Bacín. Nevím proč, ale čekal jsem šipky, cedulky a budku s prodejem vstupenek a suvenýrů, ale nic takového tam nebylo. Tichá vesnice v poledne. Z oken se sem tam ozývá cinkání talířů. Jinak ticho, horko a malebno.

Zachytil jsem pohyb na jednom dvoře, a tak jsem tam vystartoval, abych se dozvěděl, kam vlastně máme jít. Velmi srdnatě jsem zahalekal na pána, jestli ví, kudy ke svatyni a jestli si můžeme nechat auto pod stromem na návsi. Pán vyšel před vrátka a působil velmi překvapeným dojmem: „Svatyně? Tady? To vám neporadím. Jo, Bacín, to je tamten kopec, za vámi. Ale svatyně? A jeskyně? To ne. Jako jo, chodí tam nahoru lidi, ale o jeskyni nevím nic. Auto si klidně nechte tady.“

Děkoval jsem pánovi a přemýšlel jsem, kudy se dostaneme na ten ‚kopec‘, který vypadal jako pecen chleba. Prostě takový Bacín.

Vydali jsme se po silnici z vesnice s myšlenkou, že určitě potkáme nějakou odbočku a my se po ní vydáme ke kopci, který byl čím dál tím tajemnější. Stáli jsme u něj, viděli jsme ho, ale nevěděli jsme, kudy na něj. Bětuška si to šimerdila u krajnice... aha, šimerdila (?) to je takové naše domácké slovíčko, které popisuje způsob chůze, kterým naše Bětuška někdy chodí. Trošku to připomíná pohyb Žeryka ze Spejbla a Hurvínka; lehce natrásá prdelkou, mírně nadsakuje, a ještě tím zadečkem kroutí do stran. Když třeba dostane nějakou dobrotu v kuchyni u lednice a chce si ji odnést do obýváku, tak nasadí právě tento způsob chůze. Nebo jí něco vytknu, ona se urazí a odšimerdí pryč; jako by měla v tu chvíli čumáček nahoru. Nafrněná. Takže přesně touhle chůzí si to šimerdila po krajnici a zanechávala dráždivé vzkazy pro místní vesnické kluky. Naše slečna totiž zrovna hárala, takže nebylo místo, kde by nenechala nějaký vzkaz. Samozřejmě se sexuální podtextem a příslibem vášnivých chvil.

Jiří se ujal role psovoda a já jsem vlácel náš piknikový košík. Když už jsme šli dost dlouho a pořád jsme se motali kolem kopce, rozhodli jsme se sejít z cesty a jít prostě pořád rovně. Vzhůru.

Vešli jsme do listnatého lesa. Bětuška srdnatě řepala vpředu a byla jí svěřena úloha průzkumníka, protože psi mají skvěle vyvinutý smysl pro vycítění různých energií v prostoru. Holka to vzala svědomitě a jako správný rozvědčík se bezhlesně rozběhla do kopce. Lanko vodítka bylo našponované a na konci někde ve spadaném listí se chvílemi v mlázi zablýskl bílý kožíšek. Jak jsme

se plahočili zetlelým listím, začínal se nám místy objevovat pod nohama mech. Zpočátku opravdu jen místy, ale čím víc jsme se blížili k vrcholku, les byl zelenější a ještě tišší. Vyšli jsme na cestu, která se nám najednou vytvořila pod nohama, a vůbec nebylo jasné, odkud sem vedla. Všude bylo dokonalé zelené ticho, zelené a tísnivé. Bety šla u nohy a nikam nechvátala. Minuli jsme malé jezírko, o kterém se psalo v knize, že tam tudy se vsakuje voda do krasového podloží. Břehy byly porostlé mechem a zpočátku jsme si mysleli, že je mech posetý lesklými kamínky. Kamínky, které se ale hýbaly. Betyнку překonala zvědavost a musela si k těm neznámým lesklým věcem přičuchnout. Byli to velcí černí brouci. Opravdu byli velcí, asi jako kovová padesátikoruna a byly jich tam stovky. Běta uskočila, když se jedna ta potvora pohnula. Krovky měla lesklé jako lak na pianu. Nic podobného jsem nikdy neviděl, Jiří také ne a Bety tuplem.

„To je divný, vid? Co to je?“ obrátil jsem se na Jiřího a došlo mi, že šeptám.

„To fakt netuším, vypadá to jako skarabeus.“

„Hovnivál? Vždyť nic neválej, sotva lezou, vypadají jako opilí. Hele, ty taky šeptáš? Co blbneme?“

„Netuším, ty jsi šeptal první.“

„Tady je to úplně strašidelný, vid? Pojd'te, najdeme tu jeskyni.“

Bety nebylo třeba přemlouvat, už stála na cestě a čekala, kdy přestaneme studovat ty černé potvůrky.

Pár desítek metrů jsme neviděli nic jiného než nepřírozeně šťavnatě zelené stromoví, které se z ničeho nic rozevřelo do stran a my jsme vstoupili do přírodního amfiteátru. Plošina vrcholu kopce je za tří čtvrtin obroubena několik metrů vysokou kamennou korunou, takovým přírodním theatronem, čímž při příchodu získáte pocit, že stojíte na jevišti. Celá tato kamenná obruba byla tehdy porostlá mechem a celá atmosféra dýchala zdáním tajemné svatyně.

Stáli jsme s pusou dokořán a já vždy připraven jsem začal chytře vykládat, co jsem si nastudoval: „Tady to bylo funkční už v pravěku, v té průrvě do jeskynního komplexu našli kostru z doby devět tisíc let před naším letopočtem a pak tam našli ještě něco z doby bronzové a nějakou keramiku... hele, tebe to nezajímá?“

Jiří se vzdálil z doslechu a mně se nechtělo mluvit nahlas. Tak, když on nechtěl poslouchat a lozil někde po šutrech, obrátil jsem pozornost k Bětuši. „Holka. Nemáš úniku, budu to povídat tobě, chceš?“

Ne, nechtěla, čuchala také mezi kameny a postupně, jak jsme obcházeli theatron, přesouvali jsme se k průrvě, kde je vstup do jeskyně. Nechal jsem si svá moudra, a začal jsem s Bětou hledat, kde je vstup do krasového Bacínu. Čekal jsem něco grandiózního, Štorchovskou pravěkou jeskyni, kde bude tma a my se budeme bát tam vejít. Nebo tak něco. Místo toho jsme našli místo, kde byl otvor mezi velikými kameny, také porostlými tlustou vrstvou hráškově zeleného mechu. Na jednom z nich

ležela vyhořelá svíčka v kalíšku a u ní jedna svítila. Bylo jasné, že toto místo někteří využívají k mystickým rituálům i v dnešní době. Zavolal jsem Jiřího, že to asi máme a Jiří k nám přispěchal po obrubě kopce, kam mezi tím vylezl. Stáli jsme všichni tři nad tou dírou a snažili jsme si představit, že tam někdo někdy vlezl a byl si jist, že je tam někde kostra z pravěku, protože nabyt jistoty, že jde o mystickou svatyni. Betyňka si určitě nepředstavovala to, co my, ale byla nesmírně tichá, načouhala do díry a bylo vidět, že jí na místě drží jen ohromná zvědavost. Chvíli jsme koukali do pukliny a já konečně mohl v klidu předvést, jak jsem moudrý a co jsem všechno nastudoval, když tu z ničeho nic Běta vypískla jako by ji něco štíplo a poodběhla od díry. My jsme taky vycítili, že již nejsme vítáni. Atmosféra místa se změnila. Z jasného slunečného svěže zeleného lesa se stal les tmavý až nepřátelský. Podívali jsme se na sebe a nebylo potřeba slov. Došli jsme z prostoru amfiteátru na cestu, vzali jsme si košík s jídlem, který jsem si tam odložil, a dali jsme se po cestě, kterou jsme při příchodu nemohli najít. Po chvíli se cesta rozdvojovala a když jsme se rozhodovali, kudy ven, přísahal bych, že tam to rozdělení při příchodu nebylo. Kudy se dát? Bety ovšem nezaváhala a šla s naprostou jistotou. Celou dobu jsem měl dojem, že na nás někdo kouká. Potkali jsme kluka okolo dvaceti let, který šel směrem k jeskyni a nesl svíčku. Vypadal jako přerostlé tlusté dítě. Když nás minul, začalo se mi ulevovat. Jak jsme se vzdalovali od amfiteátru, bylo až hmatatelně cítit, jak se to zvláštní sevření uvolňuje, Běťka opět napnula lanko a byla hodně napřed. Vyšli

jsme z lesa na velikou čerstvě posečenou louku. Svíravé pocity byly ty tam a když jsme vyšli zpoza rohu lesa nad vesnici na sluncem ozářenou plochu, nezbylo z celého zážitku nic než vzpomínka. Taková ta, uf, je to pryč.

Bětunka byla žízňivá, a tak jsme se rozhodli, že se na louce najíme a vlastně si to teprve teď užijeme. Na rozhraní stínu lesa a posečeného pažitů rozpáleného slunečními paprsky jsme si rozložili deku. Praštil jsem košíkem a pak sebou do trávy. Bylo to jako na obrazech Claua Moneta. Jen ten jeho typický slunečník nám chyběl. Bětyňka se svalila do trávy, rozhodila nožky do stran a s pupíčkem v chladivé zeleni si olizovala mokrou tlamičku, jak se napila z cestovní misky. Jiří rozjímal nad krásou Českého krasu a při tom šilhal po košíku. Vyndal jsem modrou kostkovanou utěrku a začal jsem na něj servírovat obsah košíku. S přibývajícími krabičkami na utěrce se měnilo i téma naší diskuse. Český kras a jeho krásy nahradily věty: „Jé, ty jsi dělal řízečky? Kdy jsi to dělal?“

„Dej ty pazoury pryč. Večer, šel jsi okolo mě dvakrát. Ještě ses ptal, co to tak voní.“

„Hm, a rajčatový salát? Tohle jsou housky? S čím? S ničím? Jo k řízkům?“

„Ne, k těm je chleba. Ty housky jsou k tomu salámu, kdybychom měli málo. Hele, mladá, ještě ty mi sem strkej čumák.“

Klečeli jsme okolo košíku a všichni tři jsme čučeli, co je uvnitř. Nejhlouběji měla čumáček zavrtnatý Běťka.

„Bětuno, jdi od toho, nebo nic nedostaneš,“ odehnal jsem ji od koše, ale bylo to asi jako odhánět mouchu. Oběhla Jiřího a už se tam zase rochnila. Jiří se zakousl do řízku a když odkousl strouhanku, utrhnul kousek kuřecího masíčka a Běta mu málem ukousla ruku.

„Hm, myslíš, že mělo smysl brát jí s sebou granulky, když jí dáváš kuře?“

„Dej pokoj s ‚granulema‘. Pojd', Bětunečko, tady máš masíčko.“

Tenhle výchovný debakl jsem přijal jako úlitbu rodinnému klidu. Co já se budu dohadovat. Vyndal jsem vidličky na rajčatový salát. „Hm, ty jsi myslel na všechno?“

„Jistě, nevím, proč tě to překvapuje.“

Smáli jsme se, a to byl povel pro Bětku, aby přišla mezi nás na deku. Vždycky měla ráda, když jsme se smáli. A vždycky chtěla být u toho přítomna. Tak jsme se povalovali na dece, ochutnávali řízky, chleby, kyselé okurky a rajčatový salát a vedli jsme debatu o tom, co to tam nahoře v lese může být a jaké jsme měli pocity. Ležel jsem na levém boku a drbal jsem Bětunku na bříšku, protože se našťouchla celým kuřecím srdíčkem z kuřecích prsou. Ležela, oči slastně vyvrácené vzhůru a užívala si škrabkání. Když jsem náhodou na chvíli přestal a vášnivě diskutoval, stáhla si moji ruku tlapkami na hrudníček a pootevřené očičko jako by říkal: „Moc nekecej a drbej.“